

OLIKA PERSONLIGHETSTYPER DRAS till olika hundsporter. Ordning och reda är inte det första folk tänker på i samband med agility. Kanske är det till och med som agilitydomaren och etologen Kenth Svartberg säger: "Agility är hundsportens rock'n'roll".

Detta skulle isåfall kunna vara en förklaring till varför det är ganska vanligt att bruks- och lydnadsfolk rynkar på näsan när de ser – och framför allt hör – det brokiga agilityfolket träna och tävla. Eller när de invaderar en tävlingsplats som om det var Roskildefestivalen de kom till.

Men framför allt handlar nog den ibland negativa synen på agility om att utomstående ofta uppfattar agilityhundar som stressade, och menar att de inte kan må bra, eftersom många av dem skäller inför och under sina tävlingslopp. En del hundar står till och med och okynnesskäller mellan loppen utan att vi förare är särskilt bekymrade över det.

– Jag kan tycka att det är jobbigt när andras hundar skäller, men man vänjer sig vid sina egna. Det finns två situationer när jag aldrig ens har försökt att träna bort skall – vid lek med andra hundar och på agilitybanan, beskriver till exempel landslagsföraren Martina Ericsson med pumierna Troya och Csilla.

AGILITYHUNDAR
MARI EDMAN
www.allroundtax.se, mariedman@tele2.se

SKALL SOM SKALL? Inte på agilitybanan

Likt många agilityhundar skäller den blixtsnabba pumin Troya under större delen av sina agilitylopp utan att det stör hennes prestation.

Stoj och stim – och skall. Tvärt emot vad som gäller på lydnadsplanen är det helt okej för agilityhundar att skälla. Skallet kan vara både bra och dåligt för tävlingsresultaten. Och ett tecken på hur hunden mår.

TEXT: MARI EDMAN. FOTO: METTE BJÖRNE OCH MARI EDMAN.

Orsaker till skall

Kenth Svartberg förklarar att det finns många olika anledningar till att hundar skäller.

De kan till exempel uppleva något hot, vilja skrämmas eller vara aggressiva. Detta är dock väldigt sällan anledningen till skall på agilitybanan.

Andra orsaker till att hundar skäller är att de vill få uppmärksamhet, kontakt eller dra igång någon.

Den mest allomfattande anledningen till hundskall är dock frustration. Och enligt Kenth Svartberg är det av precis den orsaken som agilityhundar skäller. Antingen vill hunden hinna ikapp föraren, snabbt nå sin belöning, eller så är uppgiften eller föraren inte begripliga för hunden.

–Om man har en hund som skäller ofta lär man sig att det finns olika slags

skall och att höra varför hunden skäller. Jag brukar kalla skallen på banan för energiskall och frustrationsskall, för att skilja dem åt. När hunden energiskäller har den huvudet med sig och när den frustrationsskäller är det för att den inte förstår. Ingen förare vill ha frustrationsskall på agilitybanan, förklarar Martina Ericsson.

På liknande sätt upplever nog majoriteten av agilityförarna skällandet. Lösningen på problemet med frustrationsskall är att utbilda hunden mer och – framför allt – att handla bättre.

Den form av skall som förarna uppfattar bottnar i någon form av glädje och engagemang ses däremot många gånger som något positivt och önskvärt, även om inte någon av etologerna som jag har pratat med tror att skallet i sig bidrar till att öka hundens fart.

Rädd att förlora fart

–Självlklart kan man träna bort skall på banan. Men frågan är om man skulle förlora mer än skallet. På mina hundar tror jag att jag skulle förlora lite av gnistan också, funderar Martina Ericsson.

Hon fortsätter:

–Jag experimenterade en gång vid flyballmaskinen. Troya fick inte springa förrän hon var tyst. På fjärde skicket var hon markant långsammare. Jag uppfattade det som att hennes energi försvann när hon tvingades att vara tyst.

Årets agilityhundsvinnaren 2004 och 2005, Veronica Bache, som tävlar med border collie-blandningen Joplin och border collien Excel, är inne på samma spår:

–Jag har aldrig försökt bryta skallet på banan. Eftersom det inte stör prestationen har jag aldrig sett det som något problem. Det hade nog tagit bort en del av råheten hos hundarna. Att de är lite "galna" är en bidragande del i att de är så bra. Men en agilityhund behöver så klart inte skälla på banan för att vara snabb. Absolut inte.

Veronica minns dock:

–Jag hade en helt vanlig och stabil sheltie för några år sedan och jobbade

mycket för att få henne tyst i vardagslivet under uppväxten. När vi sedan skulle börja träna agility visade det sig att jag hade för hårt tryck på henne, så hon ville inte springa fort med mig på agilitybanan. Jag tror därför att en sheltie måste få vara en sheltie för att må bra.

Vill ha jaktskall

En mer extrem variant av samma resonemang står agilityboks författaren Gudrun Brundin för:

–Efter tolv år vid sidan om agilitybanan har jag ännu inte sett någon borderterrier med bra fart som inte skäller när den jobbar. Vi arbetar medvetet med att få upp våra borderterrier i jaktskall på banan. Det är skillnad på jaktskall och frustrationsskall. Det märker man bland annat på andra hundars reaktioner. Många hundar går igång när någon av våra hundar är inne på banan, men reagerar inte alls när hundar som skäller av frustration tävlar.

Är då agilityhundar stressade?

Självklart är de det. Agility går på tid och förarna vill vinna. Ibland skiljer det så lite som några hundradels sekunder mellan de placerade ekipagen. En ostressad agilityhund är därför ingen bra agilityhund.

Men även om skall enligt etologerna försätter kroppen i en förhöjd aktivitetsnivå behöver inte de mest högljudda hundarna vara de som upplever negativa känslor. De allra hårdast pressade och stressade hundarna på agilitybanan säger oftast inte ett ljud.

Som i så många andra fall måste man se till helheten. En del raser ska till exempel skälla när de arbetar med det de är avlade för och andra raser är mer lättstressade än andra.

Kritisk mot tidspresen

Etologen Kerstin Malm är kritisk till hur hårt konkurrensen och domarna har pressat referenstiderna under senare år:

–Jag tycker att tanken med agility från början var toppen. Sporten kän-

des som en motvikt mot lydningen. Hunden skulle använda kroppen till att hoppa, balansera och ha roligt. Därför är det så synd att tidspresen har fått så stor betydelse. I dag är agility precis som lydningen en sport som lätt förstörs av prestationshetsen, vilket gör att den är mer för förarna än för hundarna.

Kenth Svartberg håller med Kerstin Malm om att det finns en risk att vissa hundar mår dåligt:

–Det finns förare som inte lyssnar in sig, utan struntar i hur deras hundar mår. Själv skulle jag aldrig tävla med en hund som går upp i sådan stress att den inte kan sortera.

Han fortsätter dock:

–Men jag är inte jätteorolig för agilityhundar. De som är för stressade och skäller i frustration diskar sig ofta genom att springa förbi hinder, snurra och liknande. Eller så river de, menar Kenth Svartberg.

Han påpekar också att domarna har möjlighet att diskvalificera hundar som är "ur kontroll". Och även om det kan innebära en svår avvägning kan domarna prata med förarna senare under tävlingsdagen och förklara att hunden inte tycks må särskilt bra.

Passar hunden för agility?

Så har hunden svårt att ta in information på banan? Har hunden svårt att koppla av efter och mellan sina lopp? Upplevs hunden som stressad i vardagen?

Om svaret är ja på ovanstående frågor bör nog föraren ta sig en allvarlig funderare på om agility verkligen är rätt sysselsättning att ägna sig åt med den hunden. Eller om det åtminstone inte är dags att lägga om träningen.

Vad kan vi dra för fler slutsatser av detta?

Förhoppningsvis att om ens agilityhund – oavsett om den skäller eller inte – är lyhörd, när framgång och kan koppla av när den inte kör förmodligen trivs med rock'n'roll-livet på och runt agilitybanorna.

Frustrationsskall likt detta vill ingen förare ha på agilitybanan. Dansk/svenska gårdshunden Holly är uppjagad och skäller på Linda Laikre under finalloppet på SM 2006, för att matte är noggrann med kontaktfältet och står i vägen. Holly har heller inte någon aning om vart hon ska efter A-hindret.